

UAB „BUSTURAS“

2020 M. METINIS PRANEŠIMAS

BENDROJI DALIS

UAB „Busturas“ yra viena didžiausių Šiaulių miesto įmonių. Šiauliai – miestas šiaurės Lietuvoje (www.siauliai.lt). Uždaroji akcinė bendrovė „Busturas“ įregistruota Šiaulių miesto savivaldybėje 1990 m. gruodžio 18 d. Keleivių vežimo įmonė savo veiklos metus skaičiuoja nuo 1955 metų. 1999 m. įmonė pavadinta UAB „Busturas“. Keleivinis transportas Lietuvoje yra strategiškai plėtojama ūkio šaka, kuri apima keleivių vežimą įvairiomis transporto priemonėmis. Transportui tenka svarbus vaidmuo, kuriant materialines vertybes, racionaliai išdėstant teritorijoje gamybines jėgas, tenkinant gyventojų susisiekimo poreikius. Keleivinio transporto vežėjai siekia užtikrinti šalies, jos regionų, miestų ar gyvenviečių funkcionavimą, gyventojų ryšius. Viešasis transportas turi ypatingą socialinę reikšmę, kadangi žmonėms yra sudaroma galimybė nuvykti į darbą, mokymo ar gydymo įstaigas, taip pat atlikti buitines – kultūrinės keliones.

UAB „Busturas“ yra vienintelis vežėjas Šiaulių mieste, vykdamas viešųjų paslaugų įsipareigojimus visuomenei nors ir kai kuriais maršrutais komerciškai nenaudingomis sąlygomis. Įmonė veiklą vykdo keliomis kryptimis:

- **Pagrindinė įmonės veikla** yra keleivių vežimas nustatytais maršrutais:
 - a. vietinio (miesto) susisiekimo – Šiaulių mieste;
 - b. tolimojo reguliaraus susisiekimo Vilniaus, Kauno kryptimis;
 - c. užsakomaisiais reisais.
- Įmonės specialistai atlieka viešojo transporto koordinatoriaus-operatoriaus funkcijas Šiaulių mieste: viešojo transporto bilietų sistemos koordinavimą, keleivių, ekipažų ir bagažo kontrolę, keleivių informavimo sistemos kūrimą ir priežiūrą, viešojo transporto eismo, tvarkaraščių, grafikų sudarymą ir kontrolę, keleivių aptarnavimą, komunikacijos su keleiviams užtikrinimą, e. kortelių priežiūrą ir administravimą, papildymo tinklo išlaikymą ir kt.
- UAB „Busturas“ yra Šiaulių autobusų stoties valdytojas.
- Kitos bendrovės paslaugos: siuntų vežimas autobusais, reklama ant autobusų ir autobusuose, reklama stotyje, autobusų nuoma, nekilnojamo turto nuoma, techninė pagalba kelyje ir kt.

UAB „Busturas“ **misija** – užtikrinti nepertraukiamą, punctualų, patogų, greitą, saugų keleivių mobilumą viešuoju autobusų transportu Šiaulių miesto ir tolimojo susisiekimo maršrutais, atsižvelgiant į aptarnaujamos teritorijos judumo poreikius. Bendrovės **vizija** – moderni, konkurencinga ir patikima Šiaulių miesto įmonė, teikianti aukščiausios kokybės keleivių pervežimo autobusais paslaugas. Formuluojuotą įmonės misiją ir viziją, laikytasi nuostatos, jog autobusų keleiviams esminiai viešojo transporto (autobusų) kokybės kriterijai yra saugumas, dėmesingumas, tinkamumas, suprantamumas, pakankamas aptarnaujančiųjų maršrutų dažnis, geras viešojo transporto maršrutų pasiekiamumas.

UAB „Busturas“ vykdo veiklą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodeksu, Lietuvos Respublikos Transporto lengvatų įstatymu, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais keleivių vežimą, sutartimis, sudarytomis su Šiaulių miesto savivaldybe ir Lietuvos transporto saugos administracija bei atsižvelgdama į keleivių ir turistų poreikius.

1. BENDROVĖS VALDYMAS

Bendrovės įstatinis kapitalas padalintas į 107080 nematerialiųjų nominalios vertės vardinių akcijų. 2015 m. birželio 30 d. „Busturas“ ir Šiaulių m. savivaldybės administracija sudarė akcijų pasirašymo sutartį Nr. SŽ-843. UAB „Busturas“ įstatinis kapitalas padidintas 434428,96 EUR, išleidžiant 15001 akcijų emisiją. Akcijų nuosavybės teisė priklauso Šiaulių miesto savivaldybei. Akcijų valdymas, naudojimas ir disponavimas pasitikėjimo teise perduotas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriui. Per ataskaitinį laikotarpį įsigytų ir perleistų savų akcijų nebuvo. Bendrovė neturi dukterinių įmonių, asocijuotų įmonių ar kitų įmonių, kurias bendrovė kontroliuotų.

Bendrovės valdymo organai:

- visuotinis akcininkų susirinkimas;
- bendrovės valdyba – kolegialus valdymo organas;
- bendrovės vadovas – generalinis direktorius – vienasmenis valdymo organas;
- stebėtojų tarybos nėra.

Bendrovės valdybos sudėtis per 2020 m. nesikeitė. Bendrovės valdybos sudėtį sudaro:

- Valdybos pirmininkas:

Antanas Bartulis, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius.

- Valdybos nariai:

Vaidas Seirackas, UAB „Busturas“ Generalinis direktorius;

Vida Lašiniene, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir ekonomikos departamento Ekonomikos ir investicijų skyriaus vyr. specialistė;

Mantas Tursa, nepriklausomas valdybos narys;

Kęstutis Derliūnas, nepriklausomas valdybos narys;

Andrius Stankūnas, nepriklausomas valdybos narys.

2020 metais įvyko 9 bendrovės valdybos posėdžiai, kurių metu apsvarstyti pagrindiniai klausimai:

- UAB „Busturas“ preliminarus neaudituo 2019 m. balanso ir pelno nuostolių ataskaitos pristatymas;
- UAB „Busturas“ strateginio veiklos plano 2019-2021 m. už 2019 m. 12 mėn. įgyvendinimo ataskaitos pristatymas;
- Veiklos planavimo politikos ir Planavimo dokumentų stebėsenos politikos gairių pristatymas;
- Dėl UAB „Busturas“ 2019 m. metinio pranešimo patvirtinimo;
- Dėl pritarimo 2019 m. UAB „Busturas“ metinių finansinių ataskaitų rinkiniui;
- Dėl pritarimo 2019 m. UAB „Busturas“ pelno (nuostolių) paskirstymo projektui;
- Dėl pritarimo UAB „Busturas“ 2019 metų veiklos ataskaitai;
- Dėl pritarimo UAB „Busturas“ 2019 metų Vadovo veiklos ataskaitai;
- Dėl UAB „Busturas“ 2020-2022 m. strateginio veiklos plano tvirtinimo;
- Dėl UAB „Busturas“ veiklos (vadovo) vertinimo rodiklių ir papildomos siektinos užduoties 2020 metams nustatymo;
- Dėl mėnesinio atlyginimo nustatymo UAB „Busturas“ generaliniam direktoriui;
- 2020 m. I ketvirčio finansinės atskaitomybės ataskaitų pristatymas;
- Dėl darbuotojų kelionių viešoju transportu į/iš darbo ir darbo metu;
- Darbuotojų atlyginimų kėlimo klausimas;
- Finansinės ataskaitos pristatymas už 2020 m. I pusmetį;
- Strateginio plano įgyvendinimo rezultatai už 2020 m. I pusmetį;
- COVID – 19 pandemijos pasekmės ir įžvalgos apie antrąją bangą;
- Projekto „Šiaulių miesto viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas“ scenarijų svarstymas ir pritarimas;
- Dėl pritarimo projekto „Šiaulių miesto viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas“ įgyvendinimui;
- 2020 m. 9 mėn. finansinių ataskaitų pristatymas;
- Strateginio veiklos plano 2020 m. 9 mėn. rezultatų pristatymas;
- Vairuotojų DU kėlimo skaičiavimų pristatymas;
- UAB „Busturas“ tolimojo susisiekiimo veiklos analizės pristatymas;
- Pagrindiniai 2021 m. UAB „Busturas“ iššūkiai vidinėje ir išorinėje aplinkoje;
- UAB „Busturas“ 2020 m. pagrindinės aktualijos.

2. BENDROVĖS BŪKLĖS, VEIKLOS VYKDYMO IR PLĖTROS APŽVALGA, VEIKLOS REZULTATŲ ANALIZĖ

Bendrovės tikslai bei uždaviniai pateikti atitinkamai laikantis šių strateginių krypčių:

- nuolatinis keleivių aptarnavimo kokybės gerinimas;
- įmonės patiriamų kaštų mažinimas per efektyvesnę žmogiškųjų išteklių, techninių, materialinių išteklių, gamybinės bazės išnaudojimą ir valdymą bei pajamų didinimą per poveikio priemones realiems ir potencialiems keleiviams, papildomas paslaugas, efektyvesnę kontrolę bei pajamų surinkimą;
- aktyvus profesionalių ir motyvuotų vadovų, specialistų ir kitų atsakingų darbuotojų komandos formavimas.

Bendrovės tikslai ir uždaviniai 2020 m., kurių tęstinumas numatomas ir tolimesniais laikotarpiais:

1. **TIKSLAS** – kelti teikiamų viešojo susisiekimo autobusais ir kitų įmonės teikiamų paslaugų kokybės lygį.
 - 1.1. Uždavinys – užtikrinti saugų, patikimą ir prieinamą keleivių vežimą maršrutiniais autobusais mieste ir tolimajame susisiekime;
 - 1.2. Uždavinys – teikti kokybiškas keleivių ir klientų informavimo, aptarnavimo, bilietavimo ir kitas įmonės paslaugas;
2. **TIKSLAS** – optimizuoti ir efektyvinti bendrovės veiklos vidaus procesus.
 - 2.1. Uždavinys – didinti keleivių ir ekipažo kontrolės veiklos efektyvumą;
 - 2.2. Uždavinys – optimizuoti autobusų ir kitų bendrovės automobilių techninės kontrolės profilaktinio aptarnavimo bei remonto procesus ir užtikrinti tinkamą jų eksploatavimo kokybę;
 - 2.3. Uždavinys - optimizuoti miesto ir tolimojo susisiekimo pervežimų organizavimo procesą;
 - 2.4. Uždavinys - pasiekti ir išlaikyti optimalius bendrovės finansinius rodiklius, ieškant galimybių pritraukti papildomus pinigų srautus iš netiesioginės bendrovės veiklos (nuosavų finansinių šaltinių didinimas);
 - 2.5. Uždavinys - užtikrinti IT kibernetinį saugumą atitinkantį BDAR reikalavimus ir įmonės poreikius;
 - 2.6. Uždavinys - efektyvinti autobusų stoties darbo procesus.
3. **TIKSLAS** – formuoti profesionalių ir motyvuotų vadovų, specialistų ir kitų darbuotojų komandą.
 - 3.1. Uždavinys – ugdyti ir užtikrinti įmonės darbuotojų saugą ir sveikatą;
 - 3.2. Uždavinys – gerinti socialinę organizacinę aplinką ir užtikrinti darną darbo santykiuose;
 - 3.3. Uždavinys – gerinti bendrovės darbuotojų darbo sąlygas ir aplinką;
 - 3.4. Uždavinys – motyvuoti darbuotojus organizuojant ir įgalinant keliant jų kvalifikaciją.

Ataskaitinių metų įvykiai/rezultatai, kurie buvo numatyti bendrovės 2020-2022 m. strateginiame plane bei turėję esminę reikšmę įmonės veiklai:

- Paskelbtas visuotinis karantinas ir tebesitęsianti ekstremali padėtis šalyje, dėl COVID-19 viruso, tiesiogiai įtakoją keleivių srautų mažėjimą tiek miesto reguliariais tiek tolimojo susisiekimo maršrutais:
 - karantino laikotarpiu pervežtų keleivių srautas miesto autobusais buvo sumažėjęs iki 85 proc.;
 - tolimojo susisiekimo veikla nuo kovo 20 d. iki balandžio 24 d. buvo visiškai sustabdyta;
 - Autobusų stoties veikla buvo vykdoma iš dalies, dėl sustabdytų tolimojo susisiekimo maršrutų įvažiavimai į autobusų stotį buvo sumažėję 70 proc., o siuntų veikla nuo kovo 26 d. iki balandžio 13 d. buvo pilnai sustabdyta;

- nustatyti sveikatos apsaugos ministro reikalavimai dėl karantino režimo priemonių nustatymo organizuojant ir vykdant keleivių vežimą ribojant autobusų talpos išnaudojimą bei didinant įmonės sąnaudas dėl apsaugos priemonių taikymo;
- Pirmo karantino paskelbimas (nuo 2020 m. kovo mėnesio) ženkliai paveikė bendrovės pinigų srautus, todėl įmonė norėdama juos suvaldyti pasinaudojo valstybės taikomomis pagalbos priemonėmis:
 - Su Luminor ir Šiaulių bankais buvo **pasirašyti susitarimai dėl lizingo vertės dengimo atidėjimų**. Luminor Bank AS suteikė keturių mėnesių vertės dengimo atidėjimą, o Šiaulių bankas 6 mėnesiams atidėjo lizingo mokėjimus. Tačiau palūkanos buvo mokamos nenutrūkstamai. Lizingo verčių mokėjimo atidėjimai karantino metu ir esant ekstremaliai situacijai šalyje sutaupė įmonei 121 tūkst. eurų, kurią turėsime padengti per likusį mokėjimo terminą;
 - **socialinio draudimo mokesčių atidėjimas**. Bendrovė pasinaudojo galimybe ir atidėjo 200 tūkst. Eur mokesčio mokėjimą, išdėstant mokėjimo grafiką per 2 metus. Atidėto mokesčio dengimas pradėtas 2020 m. spalio mėnesį ir bus baigtas mokėti 2022 m. rugsėjo mėnesį. Tai kas mėnesį papildomai pareikalauja virš 8 tūkst. Eur apyvartinių lėšų;
 - **darbo užmokesčio prastovų subsidija ir darbo užmokesčio subsidija po prastovų**. 2020-03-20 iki 2020-07-31 (įmtinai) 75 darbuotojams buvo skelbiamos prastovos. Iš viso paskelbtos prastovos sudarė 1323,5 darbo dienų, vienam bendrovės darbuotojui tenkančių dėl prastovų nedirbtų dienų skaičius – 4,08. Ši priemonė papildė bendrovės apyvartines lėšas 194,4 tūkst. Eur, o kartu ir sumažino darbo užmokesčio sąnaudas. Galima teigti, kad tik šios priemonės dėka bendrovė metus baigė su minimaliu pelnu.
- metų pabaigoje įsigyti 20 vnt. 2009 m. gamybos, žemagrindžių, EEV (Enhanced Environmentally Friendly Vehicle) išmetamųjų dujų emisijos standartą atitinkančių, suslėgtomis gamtinėmis dujomis (CNG) varomų, MAN A21 markės autobusai;
- nuo 2020 m. kelionę Šiaulių miesto viešuoju transportu galima suplanuoti naudojant interaktyvų žemėlapi „Google Maps“;
- 2020 m. žiemą perimta ir perkelta elektroninio bilietu infrastruktūra, nes pasibaigė sutartis su e. bilietu tiekėjais;
- miesto viešojo transporto tinklo plėtra: 1 ir 25 maršrutų trasų pratęsimas iki Kairių ir Šilėnų; 4A maršruto trasos korekcija;
- nukrypimai nuo miesto eismo tvarkaraščių sumažėjo nuo 0.64 proc. iki 0.14 proc. Tam įtakos turėjo sumažinta toleruotina skubėjimo riba nuo 1:30 min., iki 0:59 min., bei reisų sumažinimas karantino metu.
- 2020 m. pavasarį buvo patvirtinti įmonės KPI rodikliai kiekvienam skyriui/padaliniui atskirai, kuriuos skaičiuojame ir analizuojame kiekvieną mėnesį. Per pastaruosius metus didelis dėmesys yra skirtas duomenų apskaitai, sistemų automatizavimui, rankinio darbo mažinimui ir procesų kontrolei;
- 2020 m. gruodį įdiegta dokumentų valdymo sistema;
- autobusų stoties laukimo salėje įrengtas artimiausių išvykimų ekranas, kuris prisidėjo prie keleivių informuotumo didinimo;
- autobusų stoties infrastruktūros pritaikymas neįgaliesiems ir silpnaregiams.

2.1. ORGANIZACINĖ STRUKŪRA IR ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Siekiant aukštesnių veiklos efektyvumo rodiklių (strateginio veiklos plano bendrovės 2. Tikslas *Optimizuoti ir efektyvinti bendrovės veiklos vidaus procesus*) 2020 m. baigtas vykdyti **esminis bendrovės valdymo struktūros pakeitimas** kaip viena iš pagrindinių prielaidų pagerinti veiklos procesų valdymą.

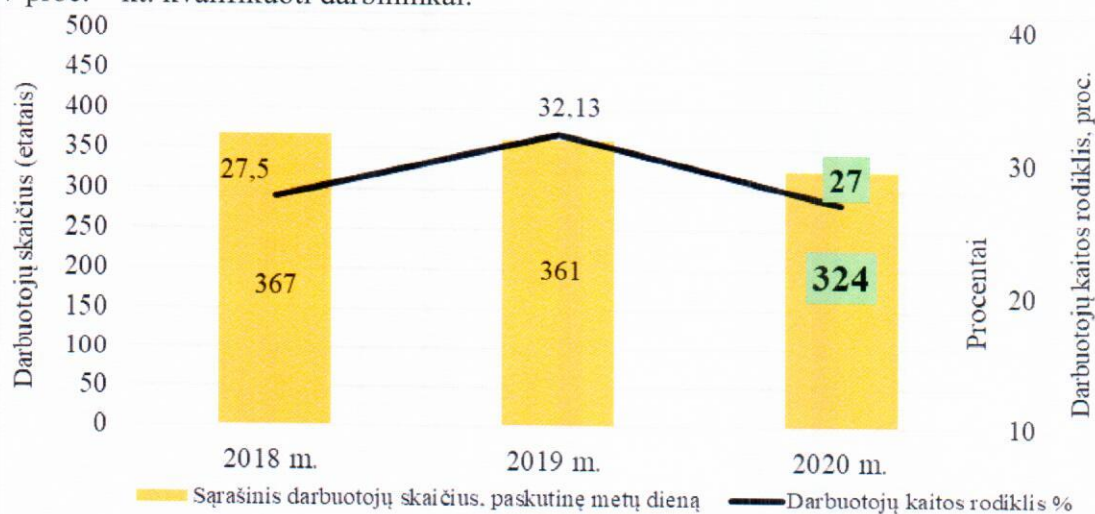
Įgyvendinant UAB „Busturas“ valdybos posėdžio, įvykusio 2019-12-17, sprendimą dėl UAB „Busturas“ valdymo struktūros pertvarkos (2019-12-17 protokolo Nr. 8) 2020 m. atlikti šie organizacinės struktūros pertvarkos veiksmai:

- administracijos, t. y. padalinių vadovų, skaičius sumažintas 58 proc. (nuo 12 iki 5);
- panaikinta 30,5 neužimtų pareigybių (etatu) (nuo 395,5 iki 365);
- įsteigtos 4 su padalinių reorganizacija susijusios naujos pareigybės;
- panaikinta 1 pareigybė, kurią užėmė 8 darbuotojai, ir 1 etatu sumažintas autobusų stoties kasininkų skaičius;
- pakeisti kai kurių padalinių ir pareigybių pavadinimai, labiau atliepiantys šiuolaikinės rinkos reikalavimus ir įmonės siekius.

Kitas organizacinės valdymo struktūros pertvarkos etapas apėmė pareigybių aprašų ir darbų reglamentavimą (patvirtinta 13 pareigybių ir darbų aprašų).

Darbuotojų kaitos koeficientas, atspindintis natūralią darbuotojų kaitą, per 2020 m. sudarė 0,27. Lyginant su 2019 m. bendras darbuotojų kaitos koeficientas sumažėjo nuo 0,32 iki 0,27. Dėl COVID-19 pandeminės situacijos ir dėl tos priežasties apribotos UAB „BUSTURAS“ veiklos vykdant keleivių pervežimą ir paslaugų teikimą naujų darbuotojų priimta žymiai mažiau nei įprasta. Priimtų darbuotojų kaitos koeficientas – 0,08 (2019 m. buvo 0,15). Nutrauktų darbo sutarčių kaitos koeficientas 2020 m. – 0,19. Didesnį pasibaigusį darbo sutarčių (atleistų) kaitos koeficientą taip pat lėmė pandemijos įtakotas pensinio amžiaus darbuotojų ir dėl ligos negalinčių dirbti savanoriškas darbo sutarčių nutraukimas (dėl pensinio amžiaus ir dėl ligos savanoriškas darbo sutarčių nutraukimas sudarė 26 proc. nuo visų nutrauktų/pasibaigusį darbo sutarčių). 66 proc. visų atleidimų sudarė darbo sutarties nutraukimas darbuotojo iniciatyva (savanoriška kaita), 9 proc. nuo visų pasibaigusį darbo sutarčių pasibaigė nesant šalių valios; 18 proc. – darbdavio valia be darbuotojo kaltės (reorganizacija); 6 proc. – darbdavio valia dėl darbuotojo kaltės.

Analizuojant nutrauktas darbo sutartis darbuotojų kategorijų požiūriu – 7,69 proc. sudaro administracijos darbuotojai, 26,15 proc. specialistai, tarnautojai ir technikai, 35,38 proc. vairuotojai ir 30,77 proc. – kt. kvalifikuoti darbininkai.

2.1.1 pav. UAB „BUSTURAS“ darbuotojų skaičiaus dinamika 2018–2020 m. laikotarpiu

Vertinant **darbuotojų darbo produktyvumo** rodiklį, t. y. 2020 m. lyginant su 2019 m., vidutinis metinis vieno bendrovės darbuotojo išdirbis (pardavimo pajamos, tenkančios 1 darbuotojui) sumažėjo ženkliai, 7 255 eurais (28,99 proc.). Pardavimo pajamos sumažėjo 35,91 proc., dėl COVID-19 pandemijos taikomų ribojimų, kas įtakojė keleivių srautų mažėjimą 36,61 proc.

Nedarbingumo koeficientas 2020 m. lyginant su 2019 m. žymiai padidėjo dėl karantino ir apėmė 2 rodiklius – laikiną nedarbingumą dėl ligos arba epideminės situacijos ir prastovas, paskelbtas dėl karantino. Dėl laikino nedarbingumo (liga, nelaimingas atsitikimas, epideminė situacija) nedirbtų dienų skaičius 2020 m. sudarė 10,59 proc. nuo visų darbuotojų per metus nustatytų darbo dienų skaičiaus. Šis rodiklis lyginant su 2019 m. padidėjo 1 proc. dėl koronavirusinės pandemijos: 37 darbuotojai (10,7 proc. visų darbuotojų) dėl COVID-19 turėjo nedarbingumo pažymėjimus, tai sudarė 7,22 procentus visų laikinojo nedarbingumo atvejų. Dėl pandeminės situacijos (izoliacija, dėl lėtinių rizikingų ligų, vaikų priežiūros) nedirbtų dienų skaičius

sudarė 11,06 proc. visų laikinojo nedarbingumo atvejų. Įvertinus šį padidėjusį laikiną nedarbingumą ir šį rodiklį lyginant su 2019 m. galima daryti prielaidą, kad, jeigu nebūtų nedarbingumo atvejų dėl pandemijos, sergamumas 2020 m. būtų buvęs mažesnis nei 2019 m. (2020 m. – 8,65 (laikinojo nedarbingumo atvejai išskyrus ligos priežastį COVID-19 ir epideminę situaciją), o 2019 m. – 9,53 proc. Viena galimų priežasčių – žymiai sumažėjęs sergamumas gripu (nuo gripo 2020 m. bendrovės lėšomis paskiepyta 37.65 proc. visų darbuotojų).

2.1.1. lentelė.

Vidutinis metinis 1 darbuotojo darbo užmokestis ir jį lemiantys veiksniai

	2018 metai	2019 metai	2020 metai
Vidutinis sąlyginis metinis darbuotojų skaičius	363	359	325
Pardavimo pajamos (eurais)	9 093 872	8 984 071	5 757 592
Produktyvumas (eurais): pardavimo pajamos, tenkančios 1 darbuotojui	25 052	25 025	17 716
Darbo užmokesčio fondas (eurais)	4 975 589	5 030 169	4 470 872
Vidutinis metinis 1 darbuotojo darbo užmokesčio fondas	13 707	14 012	13 757

Kvalifikacija ir jos kėlimas. Atsižvelgiant į 2012 m. Lietuvos profesijų klasifikatoriuje nurodytus kvalifikacijos lygius galima teigti, kad vertinant bendrą statistiką bendrovės darbuotojų išsimokslinimo lygis 2020 metais buvo geras: 80 proc. bendrovės darbuotojų sudaro kvalifikuoti darbuotojai, kurių išsilavinimo lygmeniui keliami reikalavimai turi atitikti antrąjį kvalifikacijos lygį, prilygintą pagrindiniam išsilavinimui arba pagrindiniam su profesine kvalifikacija; žemiausias bendrovės darbuotojų išsimokslinimo lygmuo – pagrindinis (vidurinį išsilavinimą turi 47 proc. visų darbuotojų; vidurinį su profesine kvalifikacija – 26 proc.; pagrindinį ir pagrindinį su profesine kvalifikacija – 5 proc.). 20 proc. visų darbuotojų sudarantys specialistai, tarnautojai ir technikai, kurių išsimokslinimas turėtų atitikti trečiojo ir ketvirtojo kvalifikacijos lygius, t. y. prilygti aukštajam išsilavinimui, bendras išsimokslinimo rodiklis taip pat geras: nuo aukštesniojo iki daktaro laipsnį turintys darbuotojai sudaro 22 proc. nuo visų darbuotojų.

Specialistų ir tarnautojų **kvalifikacijos kėlimui** numatytos lėšos dėl pandeminės situacijos ir paskelbto karantino įsisavintos tik iš dalies. Suplanuotą darbuotojų kvalifikacijos kėlimo projektą pavyko įvykdyti tik 20 proc. atsižvelgiant į lėšas (suplanuota 3961,00 Eur, išleista 789,00 Eur) ir 50 proc. atsižvelgiant į apmokytų darbuotojų skaičių (suplanuota 45, apmokyta 20). Numatyti mokymai negalėjo vykti: dėl finansinių priežasčių (sumažėjusios pajamos), dėl fizinio kontakto ir judumo ribojimų (tik maža dalis mokymų galėjo vykti nuotoliniu būdu; neišvykta į planuotus renginius kitose šalyse). Vienam mokymų/seminarų dalyviui tenkančių lėšų dalis sudarė 98,6 Eur. Dėl minėtų priežasčių nevyko ir suplanuoti mokymai vairuotojams-konduktoriams pagal INVEGA projektą. Todėl lyginant su 2019 m. 2020 m. 1 darbuotojui tenkančių lėšų sumažėjo 16,08 Eur ir sudarė tik 2,41 Eur/1 darbuotojui. Vidiniuose mokymuose BUSakademijoje apmokyti 63 vairuotojai-konduktoriai ir 4 keleivių kontrolės grupės darbuotojai.

Lyderystė, įsitraukimas. Vidinę karjerą organizacijoje padariusių darbuotojų dalis 2020 m. sudarė 2,44 proc. nuo visų darbuotojų. Įsitraukimo rodikliu laikytinas ir sąlygiškai plataus darbuotojų rato įtraukimas į strateginio bendrovės plano rengimą, apimantis ne tik vadovus (administraciją), bet ir specialistus (iš viso 15 darbuotojų). Siekiant išsiaiškinti darbuotojų motyvaciją parengta techninė specifikacija paslaugos UAB „Busturas“ darbuotojų motyvacinės sistemos sukūrimui. Paskelbtas paslaugos pirkimas CPV IS, tačiau dėl potencialių paslaugos teikėjų pasiūlytų per didelių kainų ir įvertinus dėl pandeminės situacijos netektų pajamų dydį paslaugos pirkimo vykdymas perkeltas kitiems metams.

2020 m. įvyko 4 įskaitiniai ir 61 neįskaitinis eismo įvykis (dėl įmonės vairuotojų kaltės įvyko 33 neįskaitiniai įvykiai, tai sudaro 54,1 % nuo visų neįskaitinių įvykių). Palyginus su 2019 m. įskaitinių įvykių sumažėjo 42,9 %, neįskaitinių įvykių sumažėjo 46,5 %. Iš 61 neįskaitinio įvykio 10 įvyko įmonės teritorijoje. 2020 m. avaringiausia savaitės diena buvo trečiadienis (24,2 % įvykių), paros laikas – tarp 8:00 ir 9:59 val. (27,3 % įvykių), darbo pamainos laikas – pirma darbo valanda (21,2 % įvykių). Įvertinus nagrinėjamus rodiklius 2020 m. su programa Power BI buvo sukurta automatizuota eismo įvykių atvaizdavimo Šiaulių miesto žemėlapyje forma.

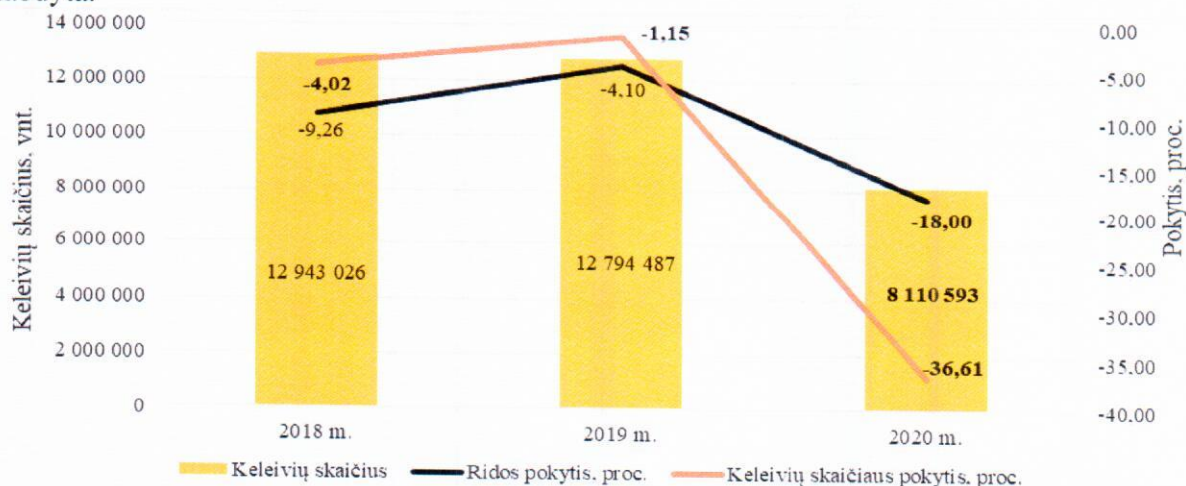
2020 m. prasidėjus COVID-19 ligos pandemijai didelis dėmesys skirtas darbuotojų ir keleivių saugai. Buvo perkamos asmeninės apsaugos priemonės (toliau – AAP), dezinfekciniai skysčiai,

priemonės ir įranga dezinfekcijai. Vidutiniškai 1 darbuotojui per 2020 m. buvo išleista 47,38 Eur, 1000 keleivių – 3,58 Eur.

2.2. NEFINANSINIAI RODIKLIAI

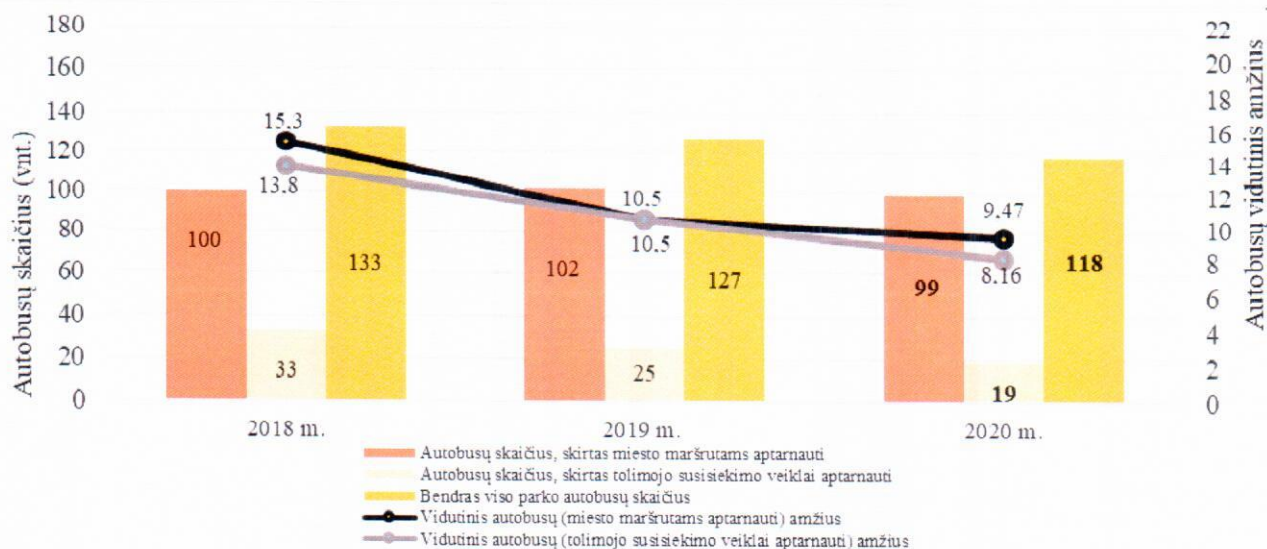
2020 m. buvo iššūkių metai visai įmonei, tiek jos darbuotojams. Pavasarį prasidėjusi visuotinė pandemija, dėl COVID-19 viruso, pakoregavo didesne ar mažesne dalimi visų darbuotojų įprastą darbo režimą. Atsiradusios prievolės dėl apsaugos priemonių taikymo keleiviams ir darbuotojams, paskatino nuolatinę kontrolę, kuri susiveda į keleivių ir darbuotojų saugumą ir sąmoningumą. Dėl nuolatinio autobusų eismo tvarkaraščių keitimo reaguojant į besikeičiančius keleivių srautus ir Vyriausybės sprendimų kaitą dėl karantino režimo priemonių taikymo viešajame transporte, susidūrėme su dviprasmiškais iššūkiais, kai negalėjome užtikrinti saugaus keleivių atstumo autobusuose. Prie papildomų funkcijų atsirado ir nuolatinis planavimas ir kontrolė, dėl autobusų dezinfekcijos galinėse autobusų stotelėse, bei grįžus autobusams į įmonės teritoriją. COVID-19 virusas turėjo įtakos tiek finansiniai tiek nefinansiniai įmonės pusei.

Keleivių srautai ir nuvažiuota rida autobusais. 2020 m. vidutinis keleivių skaičius tenkantis vienai darbo dienai Šiaulių mieste buvo 11 756 (palyginus su 2019 m. sumažėjimas sudaro 31,7 proc.), kurie kasdien atliko vidutiniškai 26 459 kelionių (palyginus su 2019 m. sumažėjimas sudaro 35,9 proc.), o bendras kelionių skaičius per 2020 m. sudarė 7 977 404, o t. y., 35,91 proc. arba 4 469 133 kelionėmis mažiau lyginant su 2019 m. Karantino laikotarpiu pervežtų keleivių srautas miesto autobusais buvo sumažėjęs iki 85 proc. Keleivių srautai iš tolimojo susisiekimo veiklos maršrutų per 2020 m. sumažėjo 61 proc., arba 190 568 keleiviais, ir 2020 m. sudarė 121 844 Eur. Vertinant bendrus (visų pervežimo rūšių) keleivius/žymėjimus, kurie per 2020 m. sumažėjo 36,61 %, arba 4 683 894 keleiviais, ir 2020 m. sudarė 8 110 593. Mažėjimą didžiają dalimi įtakojo paskelbtas visuotinis karantinas šalyje, dėl COVID-19 pandemijos, kurios metu keitėsi keleivių keliavimo įpročiai, didelė dalis verslo įmonių buvo sustabdžiusios veiklą, mokiniai ir studentai mokėsi nuotolinio būdu, kas tai pat įtakojo keleivių sumažėjimą viešajame transporte. Nustatyti sveikatos apsaugos ministro reikalavimai dėl karantino režimo priemonių nustatymo organizuojant ir vykdant keleivių vežimą ribojant autobusų talpos išnaudojimą bei didindami įmonės sąnaudas dėl apsaugos priemonių taikymo. Griežti suvaržymai, dėl gyventojų judėjimo tarp savivaldybių ir keliama reikalavimai autobuse dėl sėdimų vietų išlaikant 1 metro tarp keleivių atstumą, kas sąlygojo per pus mažesnę keleivių skaičių autobuse, tolimojo susisiekimo veiklai turėjo neigiamų pasekmių. Tolimojo susisiekimo veikla nuo kovo 20 d. iki balandžio 24 d. buvo visiškai sustabdyta.

2.2.1 pav. Keleivių skaičius per 2018-2020 m. laikotarpį

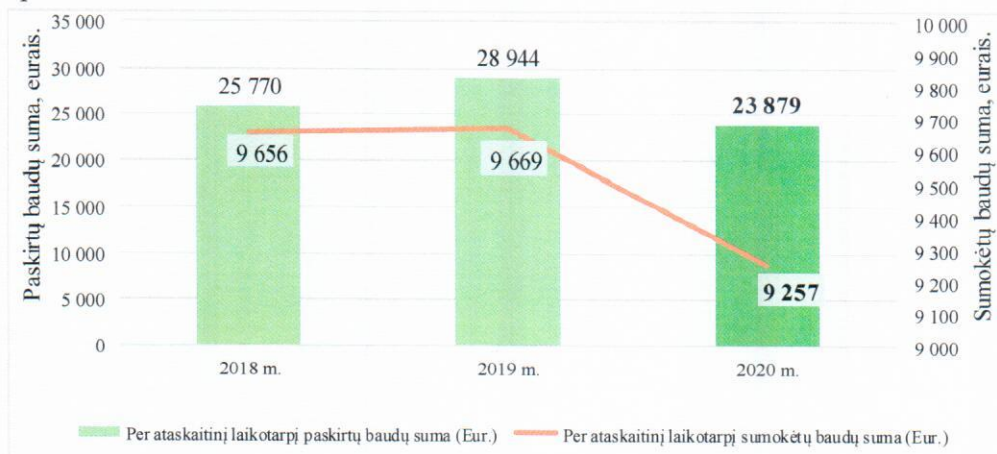
Per 2020 m. įmonės autobusai maršrutuose ir užsakomuosiuose reisuose nuvažiuo 6063,6 tūkst. km., o tai 18,0 % mažiau lyginant su 2019 m. (iš miesto pervežimų -6,5 proc., iš tolimojo susisiekimo -42,17 proc., iš užsakomųjų reisų -79,8 proc.). Ridos mažėjimas tiesiogiai koreliuoja su karantino režimo priemonių taikymu Šiaulių mieste bei visoje Lietuvoje.

2.2.2 pav. Autobusų skaičius ir jų vidutinis amžius 2017-2019 m.

Materialinės bazės (transporto priemonės – autobusai) atnaujinimas. 2020 m. įsigyti 20 vnt. 2009 m. gamybos, žemagrindžių, EEV (Enhanced Environmentally Friendly Vehicle) išmetamųjų dujų emisijos standartą atitinkančių, suslėgtomis gamtinėmis dujomis (CNG) varomų, MAN A21 markės autobusai. Įsigijus juos, įmonės autobusų parkas tapo dar „žalesnis“ ir draugiškesnis aplinkai. Vidutinis eksploatuojamų autobusų amžius, skirtų miesto maršrutams aptarnauti per 2020 m. sudarė 9,5 m., o tolimojo susisiekimo autobusų – 8,2 m.

Dėl įmonės vykdomos perėjimo prie mažiau taršių autobusų mieste politikos 2020 m. gautas ekonominis efektas aplinkos teršimo iš mobilių taršos šaltinių srityje. 54,48 tonų sumažėjo suslėgtų gamtinių dujų sunaudojimas ir 283,34 tonų sumažėjęs dyzelinio kuro sunaudojimas (lyginant su 2019 metais), aplinkos teršimo mokestines sąnaudas sumažino nuo 3446 Eurų iki 2267 tūkst. Eurų, t. y. 34,213 proc.

2.2.3 pav. Surašytų ir apmokėtų administracinių teisės pažeidimų protokolų vertės 2018–2020 m., Eur.

Keleivių kontrolė. Per 2020 metus keleivių kontrolės darbuotojai atliko 7572 patikrinimais mažiau (-1,94 proc.) negu 2019 m. Per 2020 m. administracinio nusižengimo protokolų surašyta 497 vnt. arba 17,11 proc. mažiau negu 2019 m. Pažeidėjai patikrintuose keleiviuose sumažėjo 0,12 proc. punktu. 2020 m. didžiausią dalį visuose surašytuose AN protokoluose sudarė asmenys, kurie viešuoju transportu naudojami neturėdami bilieto, ši pažeidėjų grupė visuose surašytuose AN protokoluose sudarė 41,63 proc. šis rodiklis sumažėjo 0,90 proc. punktais. Pažeidėjų grupė, kuri daugiausiai išaugo palyginus su 2019 m. t. y. asmenys, kurie pateikė kito asmens vardinę e. kortelę.

2020 m. gruodžio 31 d. keleivių kontrolės darbuotojų vidutinis AN protokolų surašymo greitis siekė 5,15 min. per metus šis rodiklis pagerėjo 0,45 s. Keleivių kontrolės darbuotojų nuolatinis informavimas ir mokymų rezultatai parodė, kad atliekamų klaidų sumažėjo 7,65 proc. punktais visuose surašytuose AN protokoluose.

Verta paminėti, kad karantino metu keleivių kontrolės darbuotojai vykdė ne tik tikrinimo funkciją. Šiuo neeiliniu etapu vyko intensyvus keleivių srautų stebėjimas, jų reguliavimas, tikrinimas, ar yra laikomasi privalomų karantino sąlygų. Piko metu šie darbuotojai stovėjo stotelėse ir apie papildomus autobusus informavo keleivius, o dispečerei perduodavo informaciją apie realius keleivių srautus. Toks papildomas keleivių kontrolės darbuotojų darbas leido pervežimų skyriui operatyviai reaguoti į esamą situaciją ir pagal tai planuoti autobusų maršrutams.

2.3. FINANSINIAI RODIKLIAI

PARDAVIMO PAJAMOS: 2020 m. bendrovės pardavimo pajamos sudarė 5 757,6 tūkst. Eur - t. y. 35,9 proc. arba 3 2246,5 tūkst. Eur mažiau nei 2019 m. Analizuojant 2020 m. pardavimus, pajamos mažėjo pagal visus pajamų straipsnius. Keleiviams parduotų bilietų pajamos sumažėjo 1 699,1 tūkst. Eur arba 32,1 proc.; negautos pajamos dėl lengvatinių keleivių vežimo - 1 201,5 tūkst. Eur arba 42,1 proc.; užsakomųjų reisų pajamos - 190,6 tūkst. Eur arba 76,6 proc.; autobusų stoties pajamos - 135,2 tūkst. Eur arba 23,4 proc. Sumažėjimą didžiaja dalimi įtakojo COVID-19 pandemija, kurios metu įmonė privalėjo laikytis Vyriausybės nustatytų reikalavimų (2020 m. kovo 14 d. Nr. 207 ir 2020 m. lapkričio 4 d. Nr. 1226 LR vyriausybės nutarimai dėl karantino Lietuvos respublikos teritorijoje paskelbimo).

SAVIKAINA IR VEIKLOS SĄNAUDOS: UAB „Busturas“ veiklai vykdyti 2020 m. patyrė 7886,2 tūkst. Eur. sąnaudų (su finansinės veiklos sąnaudomis) neįvertinus nuostolių kompensacijos bei operatoriaus sąnaudų kompensavimo. Tai 17,64 proc. arba 1688,8 tūkst. Eur., mažiau nei 2019 m.

Per analizuojamą laikotarpį, 2020 m. palyginus su 2019 m., savikaina (neįvertinus nuostolių kompensacijos) sumažėjo 21,11 %, arba 1399,8 tūkst. Eur. ir 2020 m. sudarė 5231,3 tūkst. Eur.

Savikainą mažino:

- Vairuotojų darbo užmokesčio sumažėjimas 14,6 proc. (dėl sumažintų reisų karantino metu, ko pasekoje rida miesto maršrutuose sumažėjo 6,5 proc.; dėl paskelbtų prastovų karantino metu; dėl sustabdytų bilietų pardavimų pas vairuotojus). Taip pat prie DU mažėjimo prisidėjo ir darbuotojų skaičiaus sumažėjimas 3,5 proc.;
- Remontininkų darbo užmokestis (su mokesčiais) sumažėjo 24,3 proc., dėl sumažėjusių darbo apimčių karantino metu, kuomet darbuotojams buvo skelbiama prastova. Taip pat prie DU mažėjimo prisidėjo ir darbuotojų skaičiaus sumažėjimas 17 proc.;
- Atsarginės dalys sumažėjo 28 proc., dėl nuolat atnaujinamo autobusų parko. 2020 m. vidutinis autobusų amžius sudarė 9,05 m., 2019 m. – 10 m.;
- Pardavimo savikainą mažino gauta DU prastovų ir po prastovų subsidija- 59,3 tūkst. Eur.

Veiklos sąnaudos sumažėjo 9,72 proc. (neįvertinus nuostolių kompensacijos ir operatoriaus sąnaudų kompensavimo) ir 2020 m. sudarė 2628.36 tūkst. Eur. Tam įtakos turėjo pardavimo sąnaudų sumažėjimas 11,82 proc., bendrųjų sąnaudų sumažėjimas 5,68 proc., ir administracinių sąnaudų sumažėjimas 39,54 proc. Veiklos sąnaudų mažėjimui daugiausiai įtakos turėjo:

- bilietų pardavimo (mokami komisiniai platinimo taškams) sąnaudų mažėjimas 31,1 proc. dėl bilietų pardavimo mažėjimo;
- įvažiavimų mokestis į kitas A/S sąnaudų mažėjimas 45,9 proc. dėl nutrauktų reisų pandemijos metu;
- e. bilieto sistemos nuomos sąnaudos 16,7 proc. dėl pasibaigusios e. bilieto projekto nuomos sutarties;
- šildymo ir elektros sąnaudos sumažėjo 35 proc.; ūkio priežiūros sąnaudos – 43 proc. (dėl lėšų taupymo buvo vykdomi tik patys būtinausi darbai);
- veiklos sąnaudas mažino gauta DU prastovų ir po prastovų subsidija -135,1 tūkst. Eur.

Tačiau 2020 metais buvo ir tokių sąnaudų straipsnių, kurie didėjo. Darbų, sveikatos, priešgaisrinio ir eismo saugumo sąnaudos padidėjo 70 proc. Tam įtakos turėjo darbuotojų ir jų darbo vietų apsaugai nuo Covid-19 skirtos apsaugos priemonės. Taip pat veiklos sąnaudas didino ir e. bilieto sistemos naudojimo ir priežiūros, serverių ir programų nuomos sąnaudos, kurios 2020 m. didėjo daugiau nei du kartus.

Finansinės veiklos sąnaudos mažėjo, nes 2020 m. nebuvo sudaryta naujų lizingo sutarčių, o esamų dengimo vertės mažėjo.

2.3.1 lentelė

UAB „Busturas“ vidutinis mėnesinis darbo užmokestis per atitinkamą laikotarpį

Pareigybės pavadinimas	2020 m.	2019 m.
Administracijos vadovai	2497	3112
Skyrių vadovai	1763	1530
Specialistai	1251	1091
Tarnautojai	979	965
Autobusų vairuotojai	1110	1180
Remonto darbininkai	1231	1231
Kiti darbininkai	918	872
IŠ VISO	1100	1125

2.3.2 lentelė

Nepriklausomų valdybos narių skaičius	Atlygis už valdybos nario veiklą (eur.)	
	2020 metai	2019 m.
3	1250	1012

2020 m. vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, apskaičiuotas vidutiniam sąlyginiam darbuotojui, lyginant su 2019 sumažėjo nežymiai apie 2,2 proc., ir 2020 m. sudarė 1100 Eur. Tam įtakos daugiausiai turėjo darbuotojams skelbiamos prastovos karantino metu, vairuotojų viršvalandinio darbo sumažėjimas bei nebevykdomas bilietų pardavimas miesto autobusuose.

2.3.3 lentelė

UAB „Busturas“ pagrindiniai finansiniai rodikliai

Rodikliai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Pokytis
Bendrasis pelningumas	33,19	34,76	33,90	-0,86
Veiklos pelningumas	3,22	4,85	0,54	-4,31
Grynasis pelningumas	3,04	4,34	0,50	-3,84
EBITDA, t. Eur.	1009,74	1373,38	989,90	-383,48
EBIT, Eur.	294,68	422,00	52,89	-369
EBIT MARŽA (%)	3,24	4,70	0,92	-3,78
EBITDA MARŽA (%)	11,10	15,28	17,19	1,91
Turto pelningumas (ROA)	3,99	4,4	0,3	-4,10
Nuosavo kapitalo grąža % (ROE)	9,17	11,46	0,83	-10,63
Įsiskolinimo koeficientas	0,36	0,24	0,26	0,03
Pardavimo savikainos lygis %	66,81	65,24	66,1	0,86
Bendrojo likvidumo koeficientas	1,4	1,35	1,51	0,16
Kritinio likvidumo koeficientas	1,26	1,18	1,26	0,08
Bendrojo mokumo koeficientas	1,22	1,63	1,54	-0,09

Per analizuojamą laikotarpį, įvertinus nuostolių kompensaciją bei operatoriaus sąnaudų kompensavimą, įmonės pelnas (nuostolis) prieš apmokestinimą sudarė **31 557 Eur.** Grynasis pelnas (nuostolis) sudarė **28 598 Eur.**, įvertinus pelno mokesčio sąnaudas.

Metinėse finansinėse ataskaitose ir aiškinamajame rašte pateikti duomenys yra pakankami, išsamūs ir papildomai neaiškinami.

4. BENDROVĖS VEIKLOS PLANAI IR PROGNOZĖS

2021 metais bendrovė toliau vykdys numatytą veiklą bei kels viešojo susisiekimo autobusais paslaugų kokybę miesto ir tolimojo susisiekimo maršrutais bei užsakomaisiais reisais.

2021 m. UAB „Busturas“ sieks įvykdyti šiuos projektus:

- rizikų mažinimas, dėl BDAR reikalavimų atitikties užtikrinimo;
- naujos miesto maršrutų tinklo koncepcijos kūrimas;

- atsiskaitymų, mobiliaisiais įrenginiais miesto autobusuose naudojant „ŠiauliaiBUS“ aplikaciją, didinamas pasitelkiant viešąsias ir informacines priemones;
- pajamų iš netiesioginės įmonės veiklos skatinimas ieškant naujų paslaugų galimybių teikimo išorei;
- projektų, susijusių su remonto bazės renovavimo/modernizavimo darbais, tęsimas.

Pagrindinis bendrovės veiklos tikslas orientuojasi į nuolatinį keleivių aptarnavimo kokybės gerinimą bei įmonės patiriamų kaštų mažinimą per efektyvesnį žmogiškųjų išteklių, techninių, materialinių išteklių, gamybinės bazės išnaudojimą ir valdymą bei pajamų didinimą per poveikio priemones realiems ir potencialiems keleiviams, papildomas paslaugas, efektyvesnę kontrolę bei pajamų surinkimą. Bendrovės vizija – moderni, konkurencinga ir patikima Šiaulių miesto įmonė, teikianti aukščiausios kokybės keleivių pervežimo autobusais paslaugas. Dar viena prioritėtinė viešojo transporto savybė, kuri išsigrynino karantino akivaizdoje, yra saugus ir prieinamas viešasis transportas tiek miesto gyventojams, tiek svečiams.

Generalinis direktorius

Vaidas Seirackas